

راهنمای جامع فارسی عمومی

برای اولین بار در کشور

شرح طبقه‌بندی ادبیات فارسی

مؤلف : راهب عارفی

مدرس دروس دانشگاه پیام نور

و شبکه آموزش صدا و سیما

و دانشگاه علمی کاربردی

نشر راشدین

Rashedin Publication

سرشناسه :	عارفی، راهب، ۱۳۴۶ -
عنوان و نام پدیدآور :	راهنمای جامع فارسی عمومی برای اولین بار در کشور: شرح طبقه‌بندی ادبیات فارسی / مولف راهب عارفی.
مشخصات نشر :	تهران: رشدین، ۱۳۹۱.
مشخصات ظاهری :	۵۰۹ ص.
شابک :	۹۷۸-۶۰۰-۵۹۲۱-۲۸-۱
وضعیت فهرست نویسی :	فیا
یادداشت :	کتاب حاضر راهنمای کتاب "فارسی عمومی (کلیه رشته‌ها غیر از زبان و ادبیات فارسی)" تألیف گروه مولفان دانشگاه پیام نور است.
یادداشت :	چاپ قبلی: راهب عارفی، ۱۳۸۷.
عنوان دیگر :	فارسی عمومی (کلیه رشته‌ها غیر از زبان و ادبیات فارسی).
شناسه افزوده :	دانشگاه پیام نور
رده بندی کنگره :	۱۳۹۱ ۲۴۶۳۵۴ / ۳۳۱ PIR
رده بندی دیویی :	۷۶۱.۰۶۸
شماره کتابشناسی ملی :	۲۷۴۴۲۵

■ انتشارات :

■ عنوان کتاب:

■ نظارت علمی - پژوهشی:

■ مؤلف:

■ ویراستار:

■ نظارت فنی:

■ طراح جلد:

■ چاپ و صحافی :

■ توبیت چاپ:

■ شمارگان:

■ شابک:

■ قیمت :

■ نشانی:

■ تلفن / نمابر:

■ پایگاه اینترنتی

■ ایمیل:

راهنمای جامع فارسی عمومی

راهب عارفی

راهب عارفی مینا آباد

ماهرو قریشی مینا آباد

محمد صدیق سپهری نیا

نازنین همتیان

مؤسسه چاپ اول

چاپ اول ۱۳۹۱

۱۰۰۰

۹۷۸-۶۰۰-۵۹۲۱-۲۸-۱

۱۵۰۰۰ تومان

میدان انقلاب - کارگر شمالی - کوچه رستم - پ ۲۰ - واحد ۷

۰۲۱-۶۶۴۰۸۲۲۴ - ۶۶۴۸۰۳۶۴ - ۶۶۴۷۶۱۴۷

Website: www.pnu-azmoonrashed.com

Email: rashed1829@yahoo.com

کلیه حقوق اثر برای ناشر محفوظ است

«هوالفتاح العليم»

سخن ناشر

نشر راشدين بر اساس آخرين روش‌ها و متدهای تحقيق و پژوهش در حوزه آموزش با تكيه بر گروه مؤلفين ممتاز دانشگاه‌ها در عرصه های کتب و جزوات آموزشی در مقاطع کارشناسی، کارشناسی ارشد، دکتری، ادبیات کلاسیک، عرفان اسلامی و دین پژوهی، حرکتی جدید با تأکید بر تحلیل و تفسیر داده های علمی با نگاهی متفاوت با به عرصه نشر اندیشه های سبز و متعالی گذاشته است.

نشر راشدين در ابتکاری منحصر به فرد با ارائه سلسله کتب پیوسته با شمارگان و مجلات هماهنگ به نشر کتب مفید، کم حجم در عین حال با تحلیل و تفسیر جدید و به روز سعی بر هماهنگ نمودن خانواده ها با مجموعه انتشارات زنجیره ای خود دارد.

علاوه بر این نشر راشدين با ابتکاری نو به ارائه بن های دائمی تخفیف کتاب در طول سال ویژه همه خانواده هایی که عضو دائمی نشر راشدين هستند، نموده است که خانواده های اهل مطالعه و معرفت با داشتن کارت عضویت و بن تخفیف ۱۰ درصد در تمامی ایام سال از تخفیف ویژه نشر راشدين بهره مند شوند.

نشر راشدين به منظور گسترش فرهنگ کتابخوانی و پژوهش و تحقيق در پایان هر سال به ۷ نفر از کسانی که بیشترین خرید، مطالعه و تحقيق را با نشر راشدين داشته باشد به فید قرعه جوایز ارزنده ای تقدیم می کند.

شما می توانید با تماس با تلفن روابط عمومی نشر راشدين و یا پرکردن تقاضای عضویت در این نشر که در وب سایت راشدين درج شده است و ارسال آن به ایمیل ما، از بن های تخفیف دائمی نشر راشدين برخوردار شوید.

www.rashedin.com

Email:rashedinpublication@yahoo.com

« هر چه گویم عشق را شرح و بیان

چون به عشق آیم خجل باشم از آن »

«مولوی»

❖ درباره این کتاب و راهنمای مطالعه ❖

شرح جامع کتاب فارسی عمومی دانشگاه پیام نور را پس از صدها بار تدریس در کلاس های فراگیر پیام نور و کسب تجربیات فراوان در آموزش زبان و ادبیات فارسی ، براساس ذایقه و نیاز دانش پذیران و دانشجویان دانشگاه پیام نور به شکلی جامع و کامل به یاری ایزد دادار تحریر و تدوین نمودم . در این کتاب ابیات به صورت جداگانه ، ابتدا معنی لغات ، سپس نکات دستوری و آرایه های ادبی و دیدگاه های کلامی ، فلسفی ، عرفانی ، عقیدتی و مفهوم کلی بیت و نمادها و دیدگاه های جدید و ارتباط معنایی و در نهایت معنی روان بیت ارائه شده است . در دروس نثر لغات مهم در انتهای درس کاملاً " معنی شده و مطالب مهم با خط بزرگ برجسته و با ستاره مشخص گردیده و در پایان هر درس خودآزمایی هر درس با پاسخنامه آمده است .

توجه : برای تمرین بیشتر و آشنایی با سوالات فارسی عمومی دانشجویان و دانشپذیران گرامی به کتاب های زیر که تألیف اینجانب است ، مراجعه فرمایند :

۱. کلیات مسایل ادبی : (شامل دستور ، دویست بیت تجربه و ترکیب ، آرایه های ادبی و آیین نگارش و تاریخ ادبیات و سبک شناسی ، با هزار سوال چهار گزینه ای)

۲. کتاب کار فارسی عمومی : (شامل ۳۰۰۰ سوال چهار گزینه ای درس به درس)

۳. ۸۲ آزمون طلایی : (شامل ۲۴۶۰ سوال چهار گزینه ای ، بانک سوالات دانشگاه پیام نور)

۴. کتاب همراه دانشجو : (کتاب جیبی شب امتحان ، شامل لغات و نکات مهم و کلیدی ، خلاصه کتاب

حاضر)

دانشپذیران باید توجه داشته باشند که نمره سوالات فارسی عمومی به قرار زیر است :

۱- دستور	۵-۶ نمره
۲- آرایه های ادبی	۳-۴ نمره
۳- لغات و املا	۳-۴ نمره
۴- تاریخ ادبیات	۲-۴ نمره
۵- مفهوم کلی و ارتباط معنایی	۵-۶ نمره

چگونه فارسی عمومی را مطالعه کنیم ؟

این سوال اکثر دانش پذیران از بنده در طول چندین سال تدریس ادبیات فارسی بوده است که در پاسخ

عزیزان باید گفت :

مرحله اول : مطالعه دستور و دویست بیت تجزیه و ترکیب (به کتاب مسایل ادبی مراجعه شود)

مرحله دوم : مطالعه آرایه های ادبی با مثال های آن (به کتاب مسایل ادبی مراجعه شود)

مرحله سوم : مطالعه قسمت نظم و سپس نثر

مرحله چهارم : حفظ لغات در متن درس (به کتاب جیبی همراه دانشجو مراجعه شود)

مرحله پنجم : هر شب حفظ یک صفحه از تاریخ ادبیات (به کتاب مسایل ادبی مراجعه شود)

مرحله ششم : پاسخگویی به آزمون های سال های گذشته براساس کتاب «۸۲ آزمون طلایی» فارسی

عمومی پیام نور و نیز به کتاب کار فارسی عمومی که ۳۰۰۰ سوال چهارگزینه ای تألیف اینجانب مراجعه شود .

برنامه آموزشی دانش پذیران شامل :

برنامه ساده آموزشی و نحوه مطالعه و قبولی در هر ترم دانشگاه پیام نور به صورت تقسیم تعداد صفحات هر

درس بر اساس ۹۰ روز (سه ماه) می باشد . به طور مثال :

$450 \div 90 = 5$	فارسی عمومی روزی ۵ صفحه
$180 \div 90 = 2$	معارف اسلامی روزی ۲ صفحه
$300 \div 90 = 3$	زبان انگلیسی روزی ۳ صفحه
$270 \div 90 = 3$	دروس تخصصی ۱ روزی ۳ صفحه
$270 \div 90 = 3$	دروس تخصصی ۲ روزی ۳ صفحه
$270 \div 90 = 3$	دروس تخصصی ۳ روزی ۳ صفحه
۲۱ صفحه	جمع کل صفحات برای مطالعه روزانه

نحوه مطالعه :

مرحله اول : مطالعه سریع و روزنامه وار

مرحله دوم : خط کشیدن با مداد زیر مطالب مهم و کلیدی

مرحله سوم : یادداشت برداری و خلاصه نویسی

نکته مهم : هر هفته ، مطالب خوانده شده به ویژه خلاصه درس ها باید مرور شود .

با این برنامه ساده، در صورتی که مداوم باشد و هرگز قطع نشود، قبولی شما در هر ترم با بهترین نمرات و معدل بالا تضمین می شود. شما دانشجویان گرامی می توانید طی سه تا چهار سال موفق به اخذ کارشناسی از دانشگاه دولتی پیام نور با معدل حداقل ۱۸ شوید.

این اثر فرهنگی را به تمام کسانی که عزم و اراده خود را استوار کرده اند تا بر سپاه چهل و تاریکی با نور علم و معرفت بتازند و بنیادش براندازند ، تقدیم می کنم و آرزوی موفقیت و بهروزی برای آنها از ایزد متعال مسئلت دارم .

امیدوارم بزرگان ذوق و ادب بر لغزش های احتمالی این اثر به چشم اغماض و دیده عفو بنگرند و مرا در رفع عیوبش یاری کنند .

معلم عرفان و ادبیات: راهب عارفی

مدرس دروس دانشگاه پیام نور

و شبکه آموزش صدا و سیما و

دانشگاه علمی کاربردی

www.rashedin.com

تلفن پشتیبانی علمی : ۰۹۱۲-۵۰۳۱۶۰۸

۱	الف . فردوسی : به نام خداوند جان و خرد	۱
۱۴	ب . مجتبی مینوی : فردوسی طوسی	
۲۰	ج . فردوسی : کشته شدن سهراب به دست رستم	
۵۱	م . بهار : آرمان شاعر	۲
۶۷	مهدی اخوان ثالث : زمستان	۳
۷۹	دکتر پرویز ناتل خانلری : نامه یی به پسر م	۴
۸۵	الف . محمد پروین گنابادی : کنایه ، مجاز ، مثل	۵
۸۸	ب . محمد پروین گنابادی : تشبیه و استعاره	
۹۰	الف . منتخباتی از عائب تبریزی	۶
۱۰۴	ب . جامی : یاد روی تو	
۱۱۱	الف . نصرالله فلسفی : صفات یعقوب لیث	۷
۱۱۴	ب . عنصر المعالی کیکاووس : (دو صوفی)	
۱۱۶	الف . شهید آیت الله مطهری : عرفان و تصوف	۸
۱۲۹	ب . شمس تبریزی : (سماع)	
۱۳۱	ج . خواجه عبدالله انصاری : از رساله های خواجه	
۱۳۳	د . رشید الدین میبدی : (عشق و ایمان)	
۱۳۴	ه . اسرار التوحید : (بهترین آفریدگان)	
۱۳۸	و . علامه محمد حسین طباطبایی : دستی از غیب برون آید و کاری بکند ، مهر خویان	
۱۴۶	الف . دکتر عبدالحسین زرین کوب : (درباره مثنوی)	۹
۱۵۰	ب . مولانا جلال الدین : راز داری ، دنیا ، نطق و ...	
۱۶۹	ج . آرزوی باغ و گلستان ، ای عاشقان	
۱۹۱	جلال آل احمد : چند نکته درباره مشخصات کلی ادبیات معاصر	۱۰
۱۹۹	ملک الشعرای بهار : شعر خوب (۱-۲)	۱۱
۲۰۸	الف . شهریار : انتظار	۱۲
۲۱۵	ب . شعر چیست ؟	

۲۲۷	نیما یوشیج : خانه ام ابری است ، تفسیر ، داستانی نه تازه ، آی آدمها	۱۳
۲۴۵	سپهری : غربت	۱۴
۲۵۲	الف . دهخدا : یاد آر ز شمع مرده یاد آر	۱۵
۲۶۳	ب . ابوریحان بیرونی	
۲۶۸	الف . دکتر منوچهر مرتضوی : (حافظ)	۱۶
۲۷۴	ب . خواجه شمس الدین محمد حافظ : بار امانت ، نظر کیمیا ، حافظ خلوت نشین	
۲۹۳	الف . نظامی گنجوی : داستان پیر خشت زن	۱۷
۳۰۱	ب . فریاد روزافزون	
۳۰۵	الف . سعدی : درباره سعدی ، در رحمت ، بی مهر و وفا ، فضیلت خاموشی	۱۸
۳۳۱	ب . سعدی : از مجالس سعدی	
۳۳۷	ج . سعدی : گلستان ، حکایت	
۳۴۵	الف . دکتر محمدعلی اسلامی ندوشن : یک سرنوشت ممتاز	۱۹
۳۵۱	ب . ابوالفضل بیهقی : ذکر بر دار کردن امیر حسنک وزیر	
۳۶۲	محمد غزالی : نامه به سلطان	۲۰
۳۶۵	دکتر علی شریعتی : مشعر	۲۱
۳۶۸	الف . ناصر خسرو : لحسا	۲۲
۳۷۰	ب . خلق همه یکسره نهال خدایند	
۳۷۹	پروین اعتصامی : دیوانه و زنجیر	۲۳
۳۸۶	الف . مکتب های ادبی (۱)	۲۴
۳۹۶	ب . مکتب های ادبی (۲)	
۴۰۳	الف . ویکتور هوگو : گزیده یی از هوگو	۲۵

۴۰۵	ب . برونویور گل : نظری به فضای بیکران	
۴۰۸	ج . ترجمه تفسیر طبری : قصه آفریدن آدم (۴)	
۴۰۹	د . هزار و یک شب : حکایت موش و سموره	
۴۱۱	عبید زاکانی : لطیفه	۲۶
۴۱۳	عباس اقبال : دانشمند واقعی و معرفت حقیقی	۲۷
۴۲۳	حسینعلی راشد : جمال و حکمت	۲۸
۴۲۹	دکتر سیدجعفر شهیدی : (بیداری در راه حق « ۱ و ۲ »)	۲۹
۴۳۷	اقبال لاهوری : دگر آموز	۳۰
۴۴۳	ابن یمین : توقع از دو نان ، بار آسان	۳۱
۴۴۶	خواجه نظام الملک : کمال خرد مرد ، حکایت	۳۲
۴۴۸	دکتر محمد معین : زبان از نظر روانشناسی	۳۳
۴۵۵	قائم مقام فراهانی : نامه یی از قائم مقام	۳۴
۴۵۹	واعظ کاشفی : صحبت اخیار	۳۵
۴۶۴	پایان نامه (گزارش ، مقاله) نویسی	۳۶
۴۷۵	چکیده دستور زبان فارسی	
۴۸۵	چکیده تاریخ ادبیات	

درس ۱

فردوسی

(۱) الف: به نام خداوند جان و خرد

۱. به نام خداوند جان و خرد کزین برتر اندیشه برنگذرد

معنی لغات: خداوند: صاحب، دارنده، مالک. // جان: روح، روان. // خرد: اندیشه، عقل. // بر: بالا، فراز، فرا. // تر: نشانه صفت تفضیلی. // کزین: که از این. // برنگذرد: از مصدر برگزشتن، بالا نمی‌رود، عبور نمی‌کند.

نکات دستوری: به: حرف اضافه. // نام: نقش متممی. // خداوند: مضاف‌الیه، نقش اضافی. // جان: مضاف‌الیه، نقش اضافی. // و: حرف عطف. // خرد: مضاف به جان، مضاف‌الیه، نقش اضافی. // کزین: که (حرف ربط تعلیل). // از: حرف اضافه. // این: ضمیر اشاره، نقش متممی. // این برتر: گروه قیدی. // برتر: «بر» + پسوند «تر» تفضیلی، صفت تفضیلی. // اندیشه: اندیش (بن مضارع) + و (پسوند): اسم مصدر. // اندیشه: نقش نهاد = فاعل. // برنگذرد: فعل پیشوندی (بر)، تام لازم، مضارع منفی. // خداوند: خدا + وند (پسوند دارندگی یا مالکیت) خداوند: اسم ذات. // جان، خرد، اندیشه و نام: اسم‌های مثنوی. // خداوند جان و خرد: اضافات تخصیصی. // ارکان اصلی جمله اول (فعل، فاعل و مفعول) همگی به قرینه معنوی محذوف‌اند، درواقع جمله اول: «به نام خداوند جان و خرد سرودن شاهنامه را آغاز می‌کنم» است. که شاهنامه: مفعول محذوف، آغاز می‌کنم: فعل مرکب تام متعدی، مضارع اخباری محذوف، فاعل: شناسه «م» محذوف است. // مرجع ضمیر «این»: کلّ مصراع اول است. // بیت دارای دو جمله است. //

آرایه‌های ادبی: بین کلمات «جان و خرد و اندیشه: مراعات‌النظیر = تناسب است. //

مفهوم کلی: جان و خرد دو گوهر گرانبها و بالاترین نعمتی است که خداوند آفریده و به انسان بخشیده است. // اشاره به: اهمیت و بر جستگی عقل و اندیشه در راه‌یابی به کنه حقایق و شناخت عالم هستی است. و ناتوانی در شناخت حقیقت ذات خداوندی.

نمادها: جان و خرد و اندیشه: از عالم بالاند و نماد عقل‌گرایی و اهمیت ویژه خردورزی در انسان است.

دیدگاه فکری: پیامبر رحمت (ص) در ناتوانی عقل بشری در راه یافتن به ذات باری تعالی، می‌فرماید:

تَفَكَّرُوا فِي الْخَلْقِ وَلَا تَفَكَّرُوا فِي الْخَالِقِ فَإِنَّكُمْ لَا تَقْدِرُونَ قُدْرَةَ:

درباره خلق فکر کنید ولی درباره ی خالق فکر نکنید زیرا به کنه ذاتش پی نمی‌برید.

تحلیل جدید: خردگرایی از ویژگی‌های بارز حکیم فردوسی و ایرانیان آزاده و نجیب بوده است.

ارتباط معنایی: «از این پرده برتر سخن گاه نیست به هستیش اندیشه را راه نیست»